

Dorota Gacka*

 <https://orcid.org/0000-0002-4932-751X>

Władysław Stanisław Reymont w „Tygodniku Ilustrowanym” Na podstawie Kartoteki Adama Bara¹

Streszczenie

Przy pisaniu niniejszego artykułu wykorzystano Kartotekę Adama Bara, która jest retrospektywną bibliografią literackiej zawartości czasopism XIX i pierwszej połowy XX wieku. Artykuł składa się z pięciu części. Pierwsza część to historia i opis Kartoteki Bara, druga wskazuje na ilość i rozmieszczenie materiałów związanych z Reymontem w gazetach i periodykach młodopolskich i międzywojennych, trzecia zaś jest charakterystyką „Tygodnika Ilustrowanego” – czasopisma, które zawiera najwięcej materiałów związanych z Reymontem. Kolejne dwie części wskazują, jaki rodzaj materiałów dotyczących noblisty można znaleźć w „Tygodniku Ilustrowanym”. Wśród nich wyróżnić można publikacje pisarza, ich recenzje, artykuły o jego osobie i dorobku, informacje o przekładach oraz realizacjach teatralnych i filmowych na podstawie jego utworów, wywiady, listy, nekrologi, wspomnienia

* Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk, e-mail: dorota.gacka@ibl.waw.pl

¹ Przy pisaniu artykułu wykorzystano Kartotekę Bara, która powstała dzięki pracy badaczy Instytutu Badań Literackich z pracowni krakowskich i warszawskich. Autorka miała do niej wgląd podczas udziału w projekcie *Zintegrowana Baza Bibliograficzna e-ZBB*, realizowanym w Instytucie Badań Literackich w latach 2021–2025.

Received: 2025-01-27. Verified: 2025-04-14. Accepted: 2025-05-14.

© by the Author, licensee University of Lodz – Lodz University Press, Lodz, Poland. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution license CC-BY-NC-ND 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)

Funding information: Polish Academy of Sciences. **Conflicts of interest:** None. **Ethical considerations:** The Author assures of no violations of publication ethics and takes full responsibility for the content of the publication. **The percentage share of the author in the preparation of the work is:** 100%. **Declaration regarding the use of GAI tools:** Not used.

pośmiertne, informacje o uroczystościach na cześć autora, a także różnego rodzaju materiały ikonograficzne. Wielość materiałów prasowych związanych z osobą Reymonta świadczy o tym, że nie tylko był on pisarzem chętnie czytany i drukowanym, ale był też celebrytą – na miarę swoich czasów i w dopuszczalnych przez nie granicach.

Słowa kluczowe: Władysław Stanisław Reymont, „Tygodnik Ilustrowany”, prasa młodopolska i międzywojenna, ikonografia Reymontowska, Kartoteka Bara

Władysław Stanisław Reymont in “Tygodnik Ilustrowany” Based on Adam Bar’s card-index

Summary

The article was written based on Bar’s card-index, which is the retrospective bibliography of the literary content of magazines of the 19th and the first half of the 20th century. The article consists of five parts. The first part is the history and description of Bar’s card-index, the second part indicates the amount and distribution of materials related to Reymont in newspapers and periodicals of the Young Poland period and the interwar period, the third part is a description of “Tygodnik Ilustrowany” – the magazine, that contains the most materials related to Reymont. The next two parts indicate, what type of materials regarding our Nobel Prize winner can be found in “Tygodnik Ilustrowany”. They include the writer’s publications, their reviews, articles about him and his achievements, information about translations and theater and film productions based on his works, interviews, letters, obituaries, posthumous memories, information about celebrations in honor of the author, as well as various types of iconographic materials. In their light, Reymont somewhat resembles contemporary celebrities, but apart from being the object of newspaper attention, he was also an excellent writer.

Keywords: Władysław Reymont, “Tygodnik Ilustrowany”, Young Poland and interwar press, Reymont iconography, Bar’s card-index

Historia i opis Kartoteki Adama Bara

Kartoteka Bara to, inaczej mówiąc, Bibliografia Literackiej Zawartości Czasopism XIX i pierwszej połowy XX wieku. Prace nad nią zostały zainicjowane jeszcze w czasie okupacji przez dr. Adama Bara, który był przed wojną kierownikiem Oddziału Czasopism Biblioteki Jagiellońskiej. Po wojnie, do roku 1953, kartoteka ta powstawała w kierowanej przez Bara krakowskiej pracowni bibliograficznej Instytutu Badań Literackich PAN. Potem jej dalsze opracowywanie przeniesiono do Instytutu Badań Literackich w Warszawie. Powiększania jej zaniechano w roku 1970. Mimo to stanowi dziś jedno z najważniejszych źródeł bibliograficznych dotyczących literatury polskiej XIX i pierwszej połowy XX wieku¹.

Kartoteka ma układ osobowy. Za każdym nazwiskiem następują fiszki rejestrujące opublikowane w prasie teksty literackie należące do tej osoby bądź jej dotyczące, a także teksty z pogranicza literatury i piśmiennictwa użytkowego, jak felietony, eseje, reportaże. Kartoteka rejestruje również recenzje literackie, teatralne, kinowe i naukowe. Nie brak tam też informacji o opracowaniach historyczno-literackich, opublikowanych listach, dokumentach, nekrologach, wspomnieniach pośmiertnych itp. Przy pracy nad kartoteką uwzględniono ponad 2200 tytułów czasopism. Obejmuje ona przeszło 12 tysięcy haseł autorskich, a ogólną liczbę kart szacuje się na przeszło 800 tysięcy².

W roku 2012 rozpoczęto wprowadzanie Kartoteki Bara do Internetu. Do roku 2017 udało się opublikować w sieci 400 tysięcy rekordów, co stanowi w przybliżeniu połowę bazy, która jest dostępna pod adresem: <http://bar.ibl.waw.pl>. Od roku 2021 trwa druga faza prac. Jej efekty będą dostępne w internecie prawdopodobnie już w przyszłym, 2026 roku³.

Reymont w czasopismach młodopolskich i międzywojennych

Zapiski dotyczące Reymonta i związaną z nim ikonografię odnaleziono w 445 gazetach i periodykach krajowych oraz w 81 zagranicznych bądź obcojęzycznych. Ta część kartoteki liczy 2340 fiszek. Jest to materiał mocno rozproszony: średnio na każde czasopismo, jeśli pominąć nieliczne wyjątki, przypadają jedna, dwie notatki. Takich czasopism, w których w trakcie ich całego okresu ukazywania się opublikowano więcej niż 20 materiałów dotyczących Reymonta, jest 18. Poniżej znajduje się ich lista wraz z podaną liczbą zawartych w nich materiałów: „Tygodnik

1 J. Czachowska, *Rozwój bibliografii literackiej w Polsce*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich. Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, Wrocław 1979, s. 152–164.

2 *Bibliografia Bara*: <http://bar.ibl.waw.pl/bar-opis.htm> [dostęp: 4.09.2024].

3 *Zintegrowana Baza Bibliograficzna IBL PAN*: <http://bar.ibl.waw.pl/oproj.htm> [dostęp: 4.09.2024].

Ilustrowany” – 187 materiałów, „Kurier Warszawski” – 80, „Ilustrowany Kurier Codzienny” – 55, „Echo Warszawskie” – 55, „Słowo Polskie” – 51, „Wiadomości Literackie” – 50, „Rzeczpospolita” – 38, „Gazeta Warszawska” – 37, „Dziennik Pozański” – 30, „Nowa Reforma” – 27, „Wola Ludu” – 26, „Ilustrowany Magazyn Tygodniowy »Świat«” – 26, „Czas” – 24, „Goniec Krakowski” – 23, „Nowa Gazeta” – 22, „Przegląd Polski” – 22, „Piast” – 21, „Przegląd Powszechny” – 20.

Ponieważ najwięcej publikacji poświęconych Reymontowi znajduje się w „Tygodniku Ilustrowanym”, dalsza część artykułu przedstawia charakterystykę tego periodyku oraz wskazuje, jakie rodzaje materiałów można tam znaleźć.

„Tygodnik Ilustrowany”

„Tygodnik Ilustrowany” to czasopismo kulturalno-społeczne, które ukazywało się w latach 1859–1939 w Warszawie. Jego założycielem był Józef Unger. Pismo to nie było związane z żadnym ugrupowaniem politycznym. Publikowało materiały historyczne, utwory literackie, a także reprodukcje dzieł malarskich i graficznych. W dziale literackim, najbogatszym w całym piśmie, można było znaleźć recenzje, biografie pisarzy oraz związaną z nimi ikonografię. Tygodnik ten czytali Polacy z terenów całej Polski, jak również zamieszkali w Rosji i Ameryce. Była to głównie starsza część społeczeństwa, reprezentująca konserwatywne poglądy. Pismo utrzymywało się z wpłat prenumeratorów, których pod koniec XIX wieku było 11 tysięcy. W okresie dwudziestolecia międzywojennego straciło na popularności i jego ranga nie była już tak znacząca⁴. Materiały związane z Reymontem wydobyte z „Tygodnika Ilustrowanego” w Kartotece Bara opisane są chronologicznie. Poniżej próbujemy pogrupować je według porządku rzeczowego.

Materiały dotyczące Reymonta w „Tygodniku Ilustrowanym”

1. **Prasowe publikacje utworów:** jeszcze w XIX wieku ukazały się tutaj *Zawierucha*⁵ (1894), *Pielgrzymka do Jasnej Góry. Wrażenia i obrazy*⁶ (1894), *W palarni opium*⁷

4 C. Gajkowska, *Tygodnik Ilustrowany*, w: J. Bachórz, A. Kowalczykowa, *Słownik literatury polskiej XIX wieku*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 2002, s. 963–964; E. Ihnatowicz, *Teoria i praktyka krytyki literackiej w „Tygodniku Ilustrowanym” za redakcji Jenikego*, „Kwartalnik Historii Prasy Polskiej” 1987, R. 26, z. 3, s. 5–25; M. Gabryś-Sławińska, *Konflikty zbrojne na łamach „Tygodnika Ilustrowanego” w latach 1904–1918*, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2015, s. 12–13.

5 W.S. Reymont, *Zawierucha*, „Tygodnik Ilustrowany” 1894, R. 35, nr 6, s. 83; nr 7, s. 106–107.

6 Tenże, *Pielgrzymka do Jasnej Góry. Wrażenia i obrazy*, tamże, 1894, R. 35, nr 24–36.

7 Tenże, *W palarni opium*, tamże, 1894, R. 35, nr 41, s. 231, 234.

(1894), *Szczęśliwi. Obrazek*⁸ (1894), *W Loretto. Korespondencja własna „Tygodnika Ilustrowanego”*⁹ (1895), *Spotkanie. Szkice i obrazki*¹⁰ (1895). Wiek XX do czasu I wojny światowej przyniósł następujące publikacje: *Przed świtem. Nowela*¹¹ (1901), *Chłopi. Powieść*¹² (kolejne części drukowano w odcinkach w latach: 1902, 1903, 1905, 1906), *Kartki z notatnika*¹³ (1905), *Sąd. Nowela*¹⁴ (1907), *Pogrzeb Wyspiańskiego*¹⁵ (1907), *Z ziemi chełmskiej. Wrażenia i notatki*¹⁶ (1909–1910), *Rok 1794*¹⁷ (część I: 1911–1912, część II: 1913). W czasie wojny i po wojnie opublikowano: *Pęknięty dzwon*¹⁸ (1914), *Na Niemca! Opowiadanie*¹⁹ (1914), *Rok 1794* (część III: 1915), *Wymarsz kosynierów [fragment Roku 1794]*²⁰ (1917), *Za frontem. Nowela*²¹ (1918), *Skazaniec nr 437. Nowela*²² (1919), *Polski wydział narodowy w Ameryce*²³ (1921), *Księżniczka. Nowela*²⁴ (1922), *Bunt. Powieść*²⁵ (1922), *Wojenko, wojenko, cóżeś ty za pani! Fragment*²⁶ (1924), *Gęsiarka*²⁷ [szkic legendy przygotowanej do numeru gwiazdkowego „Tygodnika Ilustrowanego”, której Reymont nie dokończył] (1926), *Pielgrzymka do Jasnej Góry. Fragmenty*²⁸ (1928).

-
- 8 Tenże, *Szczęśliwi. Obrazek*, tamże, 1894, R. 35, nr 51, s. 399–402.
- 9 Tenże, *W Loretto. Korespondencja własna „Tygodnika Ilustrowanego”*, tamże, 1895, R. 36, nr 20, s. 316–317.
- 10 Tenże, *Spotkanie. Szkice i obrazki*, tamże, 1895, R. 36, nr 43, s. 273–275; nr 44, s. 301–303; nr 45, s. 317–318; nr 46, s. 341–343; nr 47, s. 365–366.
- 11 Tenże, *Przed świtem. Nowela*, tamże, 1901, R. 42, nr 40, s. 783–784; nr 41, s. 805–808.
- 12 Tenże, *Chłopi. Powieść*, tamże, 1902, R. 43, nr 3–52; 1903, R. 44, nr 2–43; 1905, R. 46, nr 1–52; 1906, R. 47, nr 2, 5.
- 13 Tenże, *Kartki z notatnika*, tamże, 1905, R. 46, nr 45, s. 818–820; nr 46/47, s. 848–851; nr 48/49, s. 869–870.
- 14 Tenże, *Sąd. Nowela*, tamże, 1907, R. 48, nr 9, s. 175–177; nr 11, s. 226–227; nr 12, s. 244–246.
- 15 Tenże, *Pogrzeb Wyspiańskiego*, tamże, 1907, nr 49, s. 1003–1006.
- 16 Tenże, *Z ziemi chełmskiej. Wrażenia i notatki*, tamże, 1909, R. 50, nr 28, s. 560–561; nr 30, s. 597–598; nr 31, s. 621; nr 32, s. 637–638; nr 36, s. 753–754; nr 37, s. 770–771; nr 41, s. 837–838; nr 42, 43, 47–49; 1910, R. 51, nr 1, 7–13, 26.
- 17 Tenże, *Rok 1794. Powieść historyczna*, tamże, 1911, R. 52, nr 48–51; 1912, R. 53, nr 1–52; 1913, R. 54, nr 1–52; 1915, R. 56, nr 27–52.
- 18 Tenże, *Pęknięty dzwon*, tamże, 1914, nr 41, s. 698.
- 19 Tenże, *Na Niemca! Opowiadanie*, tamże, 1914, nr 52, s. 819–820.
- 20 Tenże, *Wymarsz kosynierów*, tamże, 1917, nr 19, s. 232.
- 21 Tenże, *Za frontem. Nowela*, tamże, 1918, nr 1–7.
- 22 Tenże, *Skazaniec nr 437. Nowela*, tamże, 1919, nr 1–8.
- 23 Tenże, *Polski wydział narodowy w Ameryce*, tamże, 1921, nr 10, s. 157.
- 24 Tenże, *Księżniczka. Nowela*, tamże, 1922, nr 1–16.
- 25 Tenże, *Bunt*, tamże, 1922, nr 27–32, 34–45, 47, 48, 52.
- 26 Tenże, *Wojenko, wojenko, cóżeś ty za pani! Fragment*, tamże, 1924, R. 65, nr 51, s. 848–849.
- 27 Tenże, *Gęsiarka*, tamże, 1926, nr 2, s. 30–31.
- 28 Tenże, *Pielgrzymka do Jasnej Góry. Fragmenty*, tamże, 1928, nr 49, s. 907–910.

2. **Recenzje utworów:** na łamach „Tygodnika Ilustrowanego” zrecenzowano dziesięć utworów Reymonta. Były to: *Komediantka*²⁹ (1896), *Fermenty*³⁰ (1897), *Spotkanie. Szkice i obrazki*³¹ (1898), *Komurasaki. Żałosna historia o pękniętym, porcelanowym sercu japońskim*³² (1904), *Z ziemi chełmskiej*³³ (1910), *Marzyciel*³⁴ (1910), *Ave patria*³⁵ (1912), *Rok 1794*³⁶ (1914, 1916, 1918), *Przysięga. Nowele*³⁷ (1918), *Osądzona. Dwie opowieści*³⁸ (1923).
3. **Artykuły poświęcone osobie Reymonta:** ukazało się ich piętnaście. Ich autorami byli: Ignacy Matuszewski³⁹, Adam Grzymała-Siedlecki⁴⁰, Władysław Jabłonowski⁴¹, Zdzisław Dębicki⁴², Władysław Zawistowski⁴³, Kornel Makuszyński⁴⁴, Piotr Chojnowski⁴⁵, Adam Szelański⁴⁶. Cztery artykuły ukazały się anonimowo⁴⁷,

29 Wł. Or. [W. Ordyński], *Nowe książki*, tamże, 1896, R. 37, nr 39, s. 775–776.

30 Cz.J. [Cz. Jankowski], *Nowe książki*, tamże, 1897, R. 38, nr 42, s. 836.

31 Tenże, *Nowe książki*, tamże, 1898, R. 39, nr 17, s. 340.

32 *Książki i wydawnictwa periodyczne*, tamże, 1904, R. 45, nr 45, s. 870.

33 *Kurier literacki*, tamże, 1910, R. 51, nr 18, s. 364 [rubryka Mieszaniny literackie].

34 H.G. [H. Galle], „*Marzyciel*” Reymonta, tamże, 1910, nr 29, s. 596 [rubryka Mieszaniny literackie].

35 *Mieszaniny literacko-artystyczne*, tamże, 1912, nr 3, s. 60.

36 A. Grzymała-Siedlecki, *Kąpiel w wiotroli*, tamże, 1914, nr 1, s. 4–5; W. Jabłonowski, *Powieść o roku 1794*, tamże, 1916, nr 47, s. 558–559; nr 49, s. 582–583; *Mieszaniny literackie*, tamże, 1918, R. 59, nr 6, s. 62.

37 *Na niwie beletrystycznej*, tamże, 1918, R. 59, nr 15, s. 170.

38 A. Grzymała-Siedlecki, *Beatyfikacja Unii*, tamże, 1923, R. 64, nr 21, s. 333–334.

39 I. Matuszewski, *Ewolucja talentu*, tamże, 1902, nr 51, s. 1002–1004.

40 A. Grzymała-Siedlecki, *Listy literackie. Francuski nad „Chłopami” hymn*, tamże, 1914, nr 21, s. 402. Artykuł dotyczy recenzji Maurice’a Mureta, zob. przypis 43. Tenże, *Śp. Władysław Stanisław Reymont*, tamże, 1925, nr 50, s. 992 (artykuł w związku ze śmiercią pisarza).

41 W. Jabłonowski, *Fałszywe kryteria zasługi*, tamże, 1922, R. 63, nr 31, s. 487. Są to refleksje związane z odznaczeniem Reymonta orderem Polonia Restituta klasy III. Autor zastanawia się, dlaczego tylko klasy III, a nie I lub II.

42 Z. Dębicki, *Triumf „Chłopów”*, tamże, 1924, R. 65, nr 47, s. 762. Artykuł dotyczy przyznania Reymontowi Nagrody Nobla.

43 W. Zawistowski, *Wł. St. Reymont – pisarz i człowiek*, tamże, 1925, R. 66, nr 50, s. 993–994.

44 K. Makuszyński, *W Kołaczku Pana Reymontowym*, tamże, 1926, R. 67, nr 2, s. 32–33.

45 P. Chojnowski, *Dusza Reymonta*, tamże, 1926, R. 67, nr 2, s. 38.

46 A. Szelański, *Artyzm historyczny Reymonta*, tamże, 1926, R. 67, nr 2, s. 26–28; tenże, *Poeta – historyk gromady. (W pierwszą rocznicę śmierci)*, tamże, 1926, R. 67, nr 49, s. 842–844.

47 *Krytyka francuska o Reymencie*, tamże, 1911, nr 22, s. 434; *Prasa europejska o Reymencie*, tamże, 1925, R. 66, nr 1, s. 13 i nr 2, s. 34 (w obu numerach komentarze prasy europejskiej w związku z przyznaniem pisarzowi Nagrody Nobla); *Książka po francusku o Reymencie*, tamże, 1925, R. 66, nr 8, s. 160 (informacje o wydaniu studium o Reymencie w języku francuskim: J. Lorentowicz, *Ladislav Reymont. Prix Nobel*, Varsovie 1924).

a jeden został oznaczony pseudonimem „y”⁴⁸. Do roku 1924 ukazało się zaledwie pięć artykułów, co może wskazywać, że wtedy pisarstwo Reymonta nie było jakoś szczególnie doceniane, choć na pewno zostało zauważone i na pewno go czytano. Znaczny wysyp tego typu artykułów nastąpił w latach 1924–1926, a więc po otrzymaniu przez pisarza Nagrody Nobla i tuż po jego śmierci.

4. **Artykuły dotyczące utworów bądź całości dorobku Reymonta:** „Tygodnik Ilustrowany” opublikował ich czternaście. Najwcześniej ukazał się tekst Ignacego Matuszewskiego poświęcony *Ziemi obiecanej*⁴⁹. Jednakże najwięcej artykułów dotyczyło *Chłopów*. Publikowali o nich kolejno: wspomniany już Ignacy Matuszewski⁵⁰, Józef Weyssenhoff⁵¹, Józefina Szebekówna⁵², Feliks Gwiżdż⁵³, Wacław Husarski⁵⁴. Jeden artykuł ukazał się pod kryptonimem S.O.⁵⁵, a jeden bezimiennie⁵⁶. Poza *Chłopami* omówienia doczekał się też *Wampir*⁵⁷ i *Za frontem*⁵⁸. Studium o całości dorobku napisał Adam Grzymała-Siedlecki⁵⁹ oraz Adam Bułakowski⁶⁰. Podobny charakter miał też mieć tekst Ellen Key⁶¹, szwedzkiej pisarki, pedagogki i feministki, ale ostatecznie ukazała się tylko jego część dotycząca *Chłopów*.
5. **Informacje o przekładach utworów Reymonta:** w sumie znajduje się tutaj dziesięć notatek. Najwięcej z nich dotyczy tłumaczeń na język niemiecki⁶², ale

48 y. [I. Matuszewski?], *Belletryści polscy w literaturze europejskiej*. Autor „Chłopów”, tamże, 1902, R. 43, nr 11, s. 207.

49 I. Matuszewski, *Przemysł w powieści*, tamże, 1899, R. 40, nr 48, s. 943–944; nr 49, s. 958–959.

50 Tenże, „Chłopi” Reymonta, tamże, 1904, R. 45, nr 49, s. 934; nr 50, s. 954–955.

51 J. Weyssenhoff, *Epopeja chłopska*, tamże, 1909, R. 50, nr 19, s. 373–374; nr 20, s. 395–396; tenże, *Rozmowy literackie*. [Z tego cyklu:] *Gamratka w literaturze polskiej*, tamże, 1909, R. 50, nr 41, s. 832–833 – jest to felieton poświęcony Jagnie.

52 *Głosy szwedzkie o Reymonie*. Studium Fr. Bööke’go o „Chłopach”, przeł. J. Szebekówna, tamże, 1920, nr 13, s. 246.

53 F. Gwiżdż, *Nie przypowieść to...*, tamże, 1926, R. 67, nr 2, s. 29.

54 W. Husarski, „Chłopi” Reymonta w wydaniu ozdobnym, tamże, 1928, R. 69, nr 51, s. 939. Dotyczy wydania z 20 ilustracjami barwnymi A. Kędzierskiego i 75 ozdobami graficznymi Z. Kamińskiego.

55 S.O. [kryptonim nierozszyfrowany], *Janos Tomscanyi – tłumacz „Chłopów”*, tamże, 1930, R. 71, nr 23, s. 451. Tu m.in. ocena *Chłopów* przez węgierską krytykę i czytelników.

56 *Uniwersalizm „Chłopów” Reymonta*, tamże, 1932, R. 73, nr 8, s. 121.

57 J. Jankowski, *Wampir*, tamże, 1911, R. 52, nr 26, s. 505.

58 A. Grzymała-Siedlecki, *Listy literackie*. (Reymont: *Za frontem*), tamże, 1919, R. 60, nr 34, s. 552–553.

59 Tenże, *Przed zbiorowym wydaniem dzieł Reymonta*, tamże, 1920, R. 61, nr 23, s. 448–449; nr 24, s. 466–468; nr 25, s. 487–488; nr 26, s. 505; nr 27, s. 527–528.

60 A. Bułakowski, *Serce nieśmiertelne*, tamże, 1929, R. 70, nr 49, s. 939.

61 E. Key, *Głosy szwedzkie o twórczości Reymonta*, przeł. J. Szebekówna, tamże, 1920, R. 61, nr 13, s. 246.

62 S. Zdziarski, *Bibliografia*. I. *Przekłady z polskiego*, tamże, 1899, R. 40, nr 31, s. 616: autor pisze o zapowiedzi przekładu utworu *Cis* w berlińskim czasopiśmie „Die Romanwelt”; *Mieszaniny literacko-artystyczne*. „Chłopi” Reymonta po niemiecku, tamże, 1912, R. 53, nr 29, s. 612: mowa

wskazano też przekłady na język francuski⁶³, hiszpański⁶⁴, rosyjski⁶⁵, litewski⁶⁶, fiński⁶⁷ i japoński⁶⁸. Jeden z tekstów traktuje o przekładach *Chłopów* na rozmaite języki świata⁶⁹.

6. Informacje o przedstawieniach teatralnych i filmach opartych na utworach

Reymonta: jest ich stosunkowo niewiele, bo tylko cztery. W roku 1899 Władysław Bogusławski informował o wystawieniu w Dolinie Szwajcarskiej jednoaktówki Reymonta pt. *Za późno*⁷⁰. Siedem lat później bliżej nieznany dziennikarz oznaczony kryptonimem „j.” donosił o wystawieniu na scenie przeróbki teatralnej *Chłopów*⁷¹. W roku 1920 i 1922 pojawiły się informacje o przeniesieniu tego utworu na ekran filmowy⁷². W 1927 inny autor, kryjący się pod kryptonimem „ju-wo”, odniósł się do realizacji filmowej *Ziemi obiecanej*⁷³.

7. Wywiady: w „Tygodniku Ilustrowanym” znajdujemy ich dwa. Pierwszy opublikował dziennikarz o pseudonimie Gamma, a dotyczył on twórczości Reymonta⁷⁴. Drugi był przedrukiem z francuskiej ilustrowanej gazety codziennej „Excelsior”⁷⁵. Reymont mówił w nim o nastrojach rodaków związanych z wyborami do sejmu 26 stycznia 1919 roku, pierwszymi wyborami w wolnej Polsce.

o tłumaczeniu J.P. d'Ardenschaha; *Reymont u obcych*, tamże, 1913, R. 54, nr 39, s. 766: ocena krytyki niemieckiej w związku z wyżej wspomnianym przekładem.

⁶³ Wł. St. Reymont *we Francji*, tamże, 1912, R. 53, nr 46, s. 964: informacje o tłumaczeniu *Ziemi chełmskiej* przez P. Cazina.

⁶⁴ *Mieszaniny literackie. Reymont po hiszpańsku*, tamże, 1921, R. 62, nr 20, s. 312: informacja o przetłumaczeniu tomu I *Chłopów* pod tytułem: *El casamiento de Maciej Boryna*.

⁶⁵ *Ziemia chełmska po rosyjsku*, tamże, 1910, R. 51, nr 27, s. 549: notatka o przekładzie Pogodina [rubryka Na dobie].

⁶⁶ Jerzy Sz. [J. Szaltenis?], *Literatura polska po litewsku*, tamże, 1938, R. 79, nr 28, s. 528: informacja o przekładzie *Chłopów* przez Feliksa Niewiarowicza.

⁶⁷ *Polska za granicą*, tamże, 1938, R. 79, nr 11, s. 221: notatka o przekładzie trzech utworów Reymonta w antologii: *Valkoinen kotka (Biały orzeł)*, oprac. R. Silwanto, Helsinki 1937 [rubryka Tydzień kulturalny].

⁶⁸ B. Richter, *Reymont w Japonii*, tamże, 1926, R. 67, nr 49, s. 851: o tłumaczeniu *Chłopów*.

⁶⁹ *Światowa sława Reymonta*, tamże, 1925, R. 66, nr 23, s. 449–451.

⁷⁰ W. Bogusławski, *Na scenie i estradzie*, tamże, 1899, R. 40, nr 51, s. 1009–1010.

⁷¹ j. [krytonim nierozszyfrowany], „*Chłopi*” *na scenie*, tamże, 1906, R. 47, nr 27, s. 530.

⁷² „*Chłopi*” Reymonta w kinematografie, tamże, 1920, R. 61, nr 49, s. 913; M. Frenkiel, „*Chłopi*” Reymonta na ekranie. Parę momentów zaobserwowanych podczas zdjęć, tamże, 1922, R. 63, nr 17, s. 272–273.

⁷³ ju-wo [krytonim nierozszyfrowany], „*Ziemia obiecana*” Reymonta na filmie, tamże, 1927, R. 68, nr 46, s. 936.

⁷⁴ Gamma [pseudonim nierozszyfrowany], *Z pod pióra. Władysław Reymont*, tamże, 1909, R. 50, nr 2, s. 36

⁷⁵ *Reymont o Polsce*, tamże, 1919, R. 60, nr 14, s. 222.

8. **Epistolografia:** z listów o charakterze otwartym, związanych z Reymontem „Tygodnik Ilustrowany” odnotował tylko jeden – list francuskiego pisarza Romain Rollanda, przesłany do Reymonta w 1924 roku⁷⁶.
9. **Nekrologi, wspomnienia pośmiertne:** z tego typu tekstów w „Tygodniku Ilustrowanym” znajdujemy tylko jeden – wspomnienie pośmiertne pióra Aleksandra Świętochowskiego⁷⁷. Autor wspomina w nim między innymi pierwsze zetknięcie z młodym jeszcze Reymontem oraz swoją rolę w zachęceniu go do napisania reportażu *Pielgrzymka do Jasnej Góry*.
10. **Informacje o uroczystościach na cześć Reymonta:** po otrzymaniu przez pisarza Nagrody Nobla w społeczeństwie polskim nastąpiło wielkie poruszenie. Gratulacje przesyłały mu ważne osobistości, jak prezydent Stanisław Wojciechowski, premier Władysław Grabski, posłowie na Sejm, a także środowisko naukowe, studenci, nauczyciele, uczniowie, ugrupowania robotnicze i chłopskie. Organizowano różnego rodzaju akademie i wieczornice dla uczczenia noblisty. Trwało to również w kolejnych latach po jego śmierci aż do wybuchu II wojny światowej. W sierpniu 1925 roku Wincenty Witos zorganizował dla uczczenia Reymonta wielkie dożynki w Wierchosławicach. Zaprosił na te uroczystości 25 tysięcy chłopów z różnych stron kraju. W mowie powitalnej oddał hołd autorowi *Chłopów* w imieniu wsi polskiej, wskazując na jego wybitny talent i zasługi dla ludu polskiego. Wzruszony Reymont oznajmił, że czuje się szczęśliwy z powodu tak serdecznego i iście królewskiego przyjęcia. Dla dostojnego gościa zbudowano trybunę honorową i bramę powitalną. W darze złożono mu okazałe dożynkowe wieniec, pięknie uplecione z dojrzałych polskich zbóż i polnych kwiatów. Te uroczystości opisał w „Tygodniku Ilustrowanym” Ferdynand Goetel⁷⁸. Jednakże śladów wspomnianego poruszenia społeczeństwa w tym czasopiśmie nie znajduje się wiele. Poza przytoczonym artykułem są tu tylko informacje na temat akademii żałobnej zorganizowanej w hołdzie dla Reymonta i Żeromskiego 18 grudnia 1925 roku w Filharmonii Narodowej⁷⁹.
11. **Konkursy:** innym śladem poruszenia spowodowanego Nagrodą Nobla były konkursy na prace literackie związane z osobą Reymonta. „Tygodnik Ilustrowany” ogłosił jeden taki konkurs⁸⁰. Miało to miejsce w 1935 roku. Brakuje jednak noty o jego rozstrzygnięciu.

⁷⁶ *Kronika literacka. List Romain Rollanda do Władysława Stanisława Reymonta*, tamże, 1925, R. 66, nr 23, s. 463.

⁷⁷ A. Świętochowski, *Nad uczczonym grobem*, tamże, 1926, R. 67, nr 2, s. 24–25.

⁷⁸ F. Goetel, *Uroczystości Reymontowskie w Wierchosławicach*, tamże, 1925, R. 66, nr 35, s. 694–696.

⁷⁹ *Akademia żałobna ku czci śp. Władysława Stanisława Reymonta i śp. Stefana Żeromskiego*, tamże, 1926, R. 67, nr 1, s. 17.

⁸⁰ *O życiu i twórczości Wł. St. Reymonta. (Ogłoszenie konkursu)*, tamże, 1935, R. 76, nr 17, s. 340; *O życiu i twórczości Wł. St. Reymonta. (Przedłużenie konkursu)*, tamże, 1936, R. 77, nr 45, s. 864.

Ikonografia Reymontowska w „Tygodniku Ilustrowanym”

„Tygodnik Ilustrowany” był czasopismem mocno zorientowanym na umieszczanie materiałów wizualnych: fotografii, grafik i reprodukcji. Dlatego materiału ikonograficznego związanego z Reymontem jest w nim szczególnie dużo. Są to m.in.:

1. **Podobizny pisarza:** znajdują się one w numerach z lat 1899⁸¹, 1904⁸², 1906⁸³, 1909 (dwa razy)⁸⁴, 1910⁸⁵, 1913⁸⁶, 1917⁸⁷, 1919⁸⁸, 1920–1926⁸⁹, 1928⁹⁰, 1929⁹¹, 1933⁹². Były to zazwyczaj fotografie publikowane anonimowo i bez podpisu, który by zawierał więcej informacji niż tylko imię i nazwisko przedstawionej osoby. Jedynie w roku 1906 pod fotografią Reymonta podpisał się Łukasz Dobrzański⁹³, a w 1921 Antoni Gürtler⁹⁴. Do roku 1924, kiedy to ukazała się fotografia Reymonta już jako laureata Nagrody Nobla, fotografii opatrzonej komentarzem ukazuje się dokładnie dwie. Pierwsza – z procesu politycznego wytoczonego Reymontowi za umieszczenie w „Życiu Gromadzkim” utworu pt. *Matka*. Jest ona opatrzona datą 8 listopada 1910. Przedstawia Reymonta na ławie oskarżonych wraz z obrońcą⁹⁵. Druga to fotografia pisarza umieszczona w grupie portretów podpisanej „Honorowi członkowie Kasy Literackiej”⁹⁶.

⁸¹ Władysław Reymont. [Podobizna], tamże, 1899, R. 40, nr 18, s. 346.

⁸² Władysław Reymont. [Podobizna], tamże, 1904, R. 45, nr 50, s. 955.

⁸³ Władysław Reymont. Fotografował Ł. Dobrzański, tamże, 1906, R. 47, nr 27, s. 530.

⁸⁴ Władysław St. Reymont. [Podobizna], tamże, 1909, R. 50, nr 20, s. 396; *Portret Wł. St. Reymonta*. [Podobizna], tamże, 1909, R. 50, nr 24, s. 476.

⁸⁵ Autor „Chłopów” pod sądem. Obrońca oskarżonego mecenas Leon Papieski zabiera głos. Na ławie oskarżonych pierwszy z prawej – Reymont, tamże, 1910, R. 51, nr 47, s. 952.

⁸⁶ Władysław Stanisław Reymont. [Podobizna], tamże, 1913, R. 54, nr 39, s. 766.

⁸⁷ Władysław Stanisław Reymont. [Podobizna], tamże, 1917, R. 58, nr 23, s. 283.

⁸⁸ Władysław Stanisław Reymont, honorowy członek Kasy Literackiej. [Podobizna], tamże, 1919, R. 60, nr 22, s. 351.

⁸⁹ Władysław Stanisław Reymont. [Podobizna], tamże, 1920, R. 61, nr 24, s. 466; *Wł. St. Reymont*. [Podobizna]. Fotografował A. Gürtler, tamże, 1921, R. 62, nr 13, s. 206; *Wł. St. Reymont*. [Podobizna], tamże, 1922, R. 63, nr 1, s. 7; *Wł. St. Reymont*. [Podobizna], tamże, 1923, R. 64, nr 21, s. 334; *Wł. St. Reymont otrzymał za „Chłopów” tegoroczną nagrodę Nobla w dziedzinie literatury*. [Podobizna], tamże, 1924, R. 65, nr 47, s. 761; *Wł. St. Reymont*. [Podobizna], tamże, 1925, R. 66, nr 24, s. 485; *Wł. St. Reymont*. [Podobizna], tamże, 1926, R. 67, nr 49, s. 843.

⁹⁰ *Wł. St. Reymont*. [Podobizna], tamże, 1928, R. 69, nr 44, s. 811.

⁹¹ Władysław St. Reymont, podobizna fotograficzna, tamże, 1929, R. 70, nr 48, s. III.

⁹² Władysław Reymont. [Podobizna], tamże, 1933, R. 74, nr 44, s. 866.

⁹³ Zob. przypis 83.

⁹⁴ Zob. przypis 89.

⁹⁵ Zob. przypis 85.

⁹⁶ Zob. przypis 88.

2. **Reprodukcje dzieł malarskich i rzeźbiarskich przedstawiających Reymonta:** jest ich sześć. W 1910 roku opublikowano reprodukcję obrazu Jana Holewińskiego⁹⁷, przedstawiającą pisarza wraz małżonką Aurelią na spacerze nad Atlantykiem. W 1923 roku ukazał się portret Reymonta pędzla Meli Muter⁹⁸. Reprodukcję słynnego portretu pisarza, który został namalowany przez Jacka Malczewskiego, zamieszczono dwa razy: w 1925⁹⁹ i 1926¹⁰⁰ roku, za drugim razem w sprawozdaniu z wystawy w warszawskim Domu Sztuki. W tej samej relacji opublikowano też reprodukcję portretu pędzla Leona Wyczółkowskiego¹⁰¹ oraz fotografię rzeźby wykonanej przez Konstantego Laszczkę¹⁰².
3. **Fotografie dokumentujące życie codzienne Reymonta:** znajdują się one głównie w numerze 2 pisma z 1926 roku, który w dużej mierze został poświęcony Reymontowi w związku z jego śmiercią 5 grudnia 1925. Tu można zobaczyć pisarza przy pracy¹⁰³, na spacerze w warszawskich Łazienkach¹⁰⁴, w lokalu redakcji „Tygodnika Ilustrowanego” wraz ze Zdzisławem Dębickim¹⁰⁵, a także w majątku kołaczkowskim¹⁰⁶, który zakupił w roku 1920. Są też zdjęcia gabinetu¹⁰⁷ i biblioteki¹⁰⁸ Reymonta w mieszkaniu warszawskim przy ulicy Górnośląskiej 16 oraz w jego dworze w Kołaczku¹⁰⁹.
4. **Fotografie związane z zagranicznymi podróżami Reymonta:** najwięcej z nich opublikowano w latach 1925–1926. Wspomniany już numer 2 z 1926 roku zawiera ich aż siedem. Część to fotografie z pobytów w Paryżu: na zdjęciu z 1909 widzimy pisarza wraz z Józefem Weyssenhoffem¹¹⁰, jedno powstało w trudnych do uchwycenia okolicznościach¹¹¹, na innym z bliżej nieokreślonego czasu Rey-

⁹⁷ *Nasi pisarze na wywczasach letnich. Wł. St. Reymont z żoną w St. Palais-sur-mer nad Atlantykiem.* [Art.] J. Holewiński. [Reprodukcja], tamże, 1910, R. 51, nr 40, s. 801 [okładka].

⁹⁸ *Portret Władysława St. Reymonta.* [Art.] M. Muter, tamże, 1923, R. 64, nr 15, s. 232.

⁹⁹ *Portret Wł. St. Reymonta.* [Art.] J. Malczewski, tamże, 1925, R. 66, nr 3, s. 52.

¹⁰⁰ *Wł. St. Reymont. (Z wystawy w Domu Sztuki).* [Art.] J. Malczewski, tamże, 1926, R. 67, nr 2, s. 27.

¹⁰¹ *Wł. St. Reymont. [Podobizna].* [Art.] L. Wyczółkowski, tamże, 1926, R. 67, nr 2, s. 27.

¹⁰² *Wł. St. Reymont. (Rzeźba prof. K. Laszczki).* [Fotografia], tamże, 1926, R. 67, nr 2, s. 26.

¹⁰³ *Władysław St. Reymont przy pracy.* [Fotografia], tamże, 1926, R. 67, nr 2, s. 25.

¹⁰⁴ *Wł. St. Reymont na przechadzce w Łazienkach.* [Fotografia], tamże, 1926, R. 67, nr 2, s. 29.

¹⁰⁵ *Wł. St. Reymont i Zdzisław Dębicki w lokalu redakcji „Tygodnika Ilustrowanego”.* [Fotografia], tamże, 1926, R. 67, nr 2, s. 29.

¹⁰⁶ *Wł. St. Reymont na ganku w Kołaczku.* [Fotografia], tamże, 1926, R. 67, nr 2, s. 33.

¹⁰⁷ *Gabinet śp. Wł. St. Reymonta w mieszkaniu warszawskim.* [Fotografia], tamże, 1926, R. 67, nr 2, s. 25.

¹⁰⁸ *Biblioteka śp. Wł. St. Reymonta w mieszkaniu warszawskim.* [Fotografia], tamże, 1926, R. 67, nr 2, s. 26.

¹⁰⁹ [Cztery fotografie dworu w Kołaczku], tamże, 1926, R. 67, nr 2, s. 32–33; *Biblioteka w dworze kołaczkowskim.* [Fotografia], tamże, 1926, R. 67, nr 2, s. 34.

¹¹⁰ *Wł. St. Reymont i Józef Weyssenhoff w Paryżu. (1909 r.).* [Fotografia], tamże, 1926, R. 67, nr 2, s. 28.

¹¹¹ *Wł. St. Reymont. (Zdjęcie z czasów pobytu w Paryżu).* [Fotografia], tamże, 1926, R. 67, nr 2, s. 29.

mont jest w towarzystwie słynnego francuskiego wydawcy – H. Martinie¹¹². Jest też zdjęcie z pobytu w Nicei w 1924 roku¹¹³. Pozostałe fotografie dotyczą jego dwóch pobytów Ameryce¹¹⁴ w latach 1919–1920. Tu można go zobaczyć m.in. na wiecu Polonii w Filadelfii, gdzie przyjmowany był z entuzjazmem¹¹⁵. Jest też fotografia z posiadłości w Bedford Hills, należącej do Ruperta Hughesa¹¹⁶, amerykańskiego powieściopisarza i reżysera, w której Reymont gościł. Ostatnia podróż pisarza do Paryża została udokumentowana w numerze 23 z 1925 roku, który zamieszcza fotografię zbiorową z bankietu wydanego na cześć Reymonta przez Towarzystwo France–Pologne i Towarzystwo Literatów Francuskich (Société des Gens de Lettres de France) 15 maja tegoż roku¹¹⁷ oraz zdjęcie autora z małżonką na Dworcu Głównym w Warszawie, po powrocie ze stolicy Francji¹¹⁸.

5. Reprodukcyjne i fotografie związane z odznaczeniami i nagrodami przyznawanymi Reymontowi. W 1922 roku pojawia się reprodukcja dyplomu dołączonego do orderu Polonia Restituta, którym odznaczono Reymonta wraz z Żeromskim¹¹⁹. W 1925 roku w numerze 23 opublikowano cztery fotografie związane z Nagrodą Nobla, a mianowicie dyplom wraz z okładką¹²⁰ oraz awers i rewers złotego medalu (na awersie znajduje się nazwisko Reymonta, na rewersie – podobizna Alfreda Nobla)¹²¹. W tym samym numerze ukazało się też faksymile listu Romain Rollanda z gratulacjami dla polskiego noblisty¹²².

6. Fotografie związane z uroczystościami Reymontowskimi: wszystkie tego typu zdjęcia opublikowane w omawianym czasopiśmie są powiązane z Wielkimi Dożynkami zorganizowanymi przez Witosa w Wierchosławicach. Zo-

¹¹² Wł. St. Reymont w Paryżu; po lewej znany wydawca francuski H. Martinie. [Fotografia], tamże, 1926, R. 67, nr 2, s. 34.

¹¹³ Wł. St. Reymont w Nicei w roku 1924. [Podobizna], tamże, 1926, R. 67, nr 2, s. 28.

¹¹⁴ Np. Wł. St. Reymont. (Zdjęcie z czasów pobytu w Ameryce). [Fotografia], tamże, 1926, R. 67, nr 2, s. 29.

¹¹⁵ Wł. St. Reymont na wiecu wychodźstwa polskiego w Filadelfii przyjmowany wszędzie z gorącym entuzjazmem. [Fotografia], tamże, 1926, R. 67, nr 2, s. 35.

¹¹⁶ Dworek R. Hughesa w Bedford Hills, gdzie gościł Wł. St. Reymont w czasie swego pobytu w Ameryce. [Fotografia], tamże, 1926, R. 67, nr 2, s. 35.

¹¹⁷ Bankiet wydany dn. 15 maja przez Tow. France – Pologne i Société des Gens de Lettres w Paryżu na cześć Władysława St. Reymonta. [Fotografia grupowa], tamże, 1925, R. 66, nr 23, s. 451.

¹¹⁸ Wł. St. Reymont z małżonką na dworcu głównym w Warszawie po przyjeździe z Paryża. [Fotografia], tamże, 1925, R. 66, nr 23, s. 450.

¹¹⁹ Dyplomy orderu Polonia Restituta wręczone naszym wielkim pisarzom Władysławowi St. Reymontowi i Stefanowi Żeromskiemu. [Reprodukcja], tamże, 1922, R. 63, nr 23, s. 370.

¹²⁰ Dyplom nagrody Nobla. – Okładka dyplomu nagrody Nobla. [dwie fotografie], tamże, 1925, R. 66, nr 23, s. 449.

¹²¹ Lewa strona medalu złotego z nazwiskiem Wł. Reymonta. – Prawa strona medalu złotego z podobizną Alfreda Nobla. [Dwie fotografie], tamże, 1925, R. 66, nr 23, s. 449.

¹²² Facsimile listu Romain Rollanda do Wł. St. Reymonta, tamże, 1925, R. 66, nr 23, s. 450.

stały one zamieszczone w numerze 35 z 1925 roku. Pierwsze zdjęcie znajduje się na okładce tegoż numeru, a jest zatytułowane „Dożynkowe wiano Władysława St. Reymonta”¹²³. Oprócz Reymonta z wieńcem ofiarowanym mu przez polski lud widać m.in. ministra oświaty Stanisława Grabskiego, szefa departamentu sztuki i kultury Jana Skotnickiego, żonę Reymonta, posła Wincentego Witosa i wicemarszałka sejmu Stanisława Osieckiego. Trzy strony dalej został zamieszczony fotoreportaż Jana Rysia ze wspomnianych uroczystości¹²⁴. Na wstępie można ujrzyć przyjazd pisarza na stację kolejową w Bogumiłowicach, dalej przemawiających z trybuny: posła Witosa i przedstawiciela literatury włoskiej – doktora Olivo, krakusów niosących wieniec dożynkowy i delegacje chłopskie z różnych stron Polski.

7. **Reprodukcje okładek książkowych, ilustracji do utworów oraz faksymile pisma:** większość tego typu reprodukcji związana była z *Chłopami*. W 1911 roku ukazała się reprodukcja okładek do wydania tomu 1 i 2 powieści oraz wydania tomu 3 i 4¹²⁵. Rok później przedstawiono okładkę edycji niemieckiej¹²⁶. W 1925 roku w numerze 23 zamieszczono karty tytułowe wydania angielskiego¹²⁷ oraz okładkę – nowej edycji niemieckiej¹²⁸, zaś w numerze 39 – okładkę edycji japońskiej¹²⁹. Rok 1926 przyniósł publikację autografu *Gęsiarki*¹³⁰ – niedokończonego dzieła pisarza. Widać na nim pismo lekko pochylone w lewo, które wyszło spod ręki człowieka schorowanego, z trudem panującego nad jej drżeniem. W roku 1928 ukazały się dwie ilustracje: do *Chłopów*¹³¹ oraz *Pielgrzymki do Jasnej Góry*¹³². Pierwsza przedstawiała orszak weselny Macieja Boryny namalowany przez Apoloniusza Kędzierskiego. W kolejnym roku w jednym z numerów pisma można było obejrzeć karty tytułowe lub okładki Reymontowej epopei

¹²³ Dożynkowe wiano Władysława St. Reymonta. [Fotografia], tamże, 1925, R. 66, nr 35, s. 691 [okładka].

¹²⁴ Uroczystości Reymontowskie w Wierchosławicach. [Fotoreportaż]. Fotografował Jan Ryś, tamże, 1925, R. 66, nr 35, s. 694–696.

¹²⁵ Okładka do I, II tomu „Chłopów” Wł. St. Reymonta. – Okładka III, IV tomu. [Reprodukcje], tamże, 1911, R. 52, nr 3, s. 51.

¹²⁶ Rysunek okładki do „Chłopów” Władysława St. Reymonta w wydaniu niemieckim. [Reprodukcja], tamże, 1912, R. 53, nr 29, s. 612 [rubryka Mieszaniny literacko-artystyczne].

¹²⁷ Facsimile kart tytułowych angielskiego wydania „Chłopów”, tamże, 1925, R. 66, nr 23, s. 450.

¹²⁸ Okładka nowego niemieckiego wydania „Chłopów”. [Reprodukcja], tamże, 1925, R. 66, nr 23, s. 450.

¹²⁹ Okładka japońskiego wydania „Chłopów” Reymonta. [Fotografia], tamże, 1925, R. 66, nr 39, s. 786.

¹³⁰ Autograf „Gęsiarki”. [Facsimile], tamże, 1926, R. 67, nr 2, s. 30.

¹³¹ Orszak weselny Boryny. (Ilustracja do „Chłopów” Wł. St. Reymonta). [Art.] A. Kędzierski. [Reprodukcja kolorowa], tamże, 1928, R. 69, nr 49 [wkładka między stronami 902–903].

¹³² [Ilustracje do drukowanych fragmentów „Pielgrzymki do Jasnej Góry”], tamże, 1928, R. 69, nr 49, s. 907–908.

w przekładach na języki: hiszpański, holenderski, japoński, włoski i hebrajski¹³³. Ostatnia tego typu prezentacja ukazała się w 1933 roku. Była to reprodukcja strony tytułowej *Chłopów* z ilustracją Zygmunta Kamińskiego¹³⁴.

8. **Fotografie związane z realizacją filmów na podstawie utworów Reymonta:** jest ich dziesięć. W 1920 roku ukazało się pięć fotosów z realizacji filmu na podstawie *Chłopów*¹³⁵. Można na nich zobaczyć m.in. Mieczysława Frenkiela w roli Boryny, Marię z Borawskich Czapską w roli Agaty, Dominikową z Jagną i Szymkiem na wozie (w role kobiece wcieliły się Maria Merita i Janina Adwentowiczowa), Henryka Rydzewskiego i Gustawa Buszyńskiego w rolach Antka i Mateusza. W 1922 roku w artykule *Chłopi Reymonta na ekranie* ponownie przedrukowano wspomniane już zdjęcia Frenkiela oraz Merity i Adwentowiczowej¹³⁶. Pięć lat później w związku z realizacją filmową *Ziemi obiecanej* opublikowano trzy fotografie: Kazimierza Junoszy-Stępowskiego jako Karola Borowieckiego, Jadwigi Smosarskiej jako Anki i Ludwika Solkiego jako Hermana Bucholza¹³⁷.
9. **Fotografie związane ze zgonem, pogrzebem i różnymi sposobami pośmiertnego uczczenia Reymonta:** łącznie jest tych zdjęć czternaście, a pochodzą z lat 1925–1926 i 1929. W numerze 50 z 12 grudnia 1925 roku w związku z wiadomością o śmierci pisarza, który zmarł tydzień wcześniej, opublikowano fotografię jego zwłok złożonych do trumny¹³⁸. Numer 2 z roku 1926 udostępnił dziewięć fotografii z pogrzebu autora *Chłopów*¹³⁹, na których można zobaczyć m.in. wyniesienie trumny ze zwłokami po nabożeństwie żałobnym w katedrze św. Jana, prezydenta Stanisława Wojciechowskiego postępującego za trumną, liczne duchowieństwo i tłumy obywateli, przedstawicieli rabinatu, delegacje włościańskie przybyłe z różnych miejsc na ziemiach polskich niosące sztandary oraz ministra oświaty Stanisława Grabskiego przemawiającego nad trumną przed wyruszeniem konduktu z placu Zamkowego. Fotoreportaż kończy zdjęcie ma-

133 [Karty tytułowe lub okładki „Chłopów” w przekładach: hiszpańskim, holenderskim, japońskim, włoskim i hebrajskim], tamże, 1929, R. 70, nr 49, s. 939.

134 [Reprodukcja strony tytułowej „Chłopów” Reymonta]. [Art.] Z. Kamiński, tamże, 1933, R. 74, nr 49, s. 961.

135 [Pięć fotosów z filmu realizowanego na podstawie „Chłopów”], tamże, 1920, R. 61, nr 49, s. 913.

136 [Dwie fotografie:] Mieczysław Frenkiel jako Boryna; Dominikowa z Jagną i Szymkiem (Meryta i Adwentowiczowa), tamże, 1922, R. 63, nr 17, s. 272.

137 [Trzy fotografie:] Pan Junosza-Stępowski jako Karol Borowiecki w filmie „Ziemia obiecana”...; Pani J. Smosarska jako Anka...; Pan Ludwik Solki jako Herman Bucholz..., tamże, 1927, R. 68, nr 46, s. 936.

138 Zwłoki śp. Władysława St. Reymonta w pokoju, w którym wielki pisarz chorował i umarł. [Fotografia], tamże, 1925, R. 66, nr 50, s. 993.

139 [Dziewięć fotografii z pogrzebu Wł. St. Reymonta], tamże, 1926, R. 67, nr 2, s. 36–38.

ski pośmiertnej pisarza¹⁴⁰. W numerze 49 z tego samego roku zamieszczono zdjęcie z budowy pomnika na grobie Reymonta¹⁴¹, a w następnym – fotografię z uroczystości poświęcenia płyty pamiątkowej na grobie noblisty w pierwszą rocznicę jego śmierci¹⁴². W 1929 roku ukazało się zdjęcie tablicy pamiątkowej w kościele Świętego Krzyża na Krakowskim Przedmieściu w Warszawie, za którą znajduje się puszka z sercem pisarza¹⁴³.

Podsumowanie

Ilość i jakość materiałów związanych z osobą Reymonta, które znajdujemy w prasie młodopolskiej i okresu dwudziestolecia międzywojennego, w tym między innymi w „Tygodniku Ilustrowanym”, zdają się wskazywać, że autor *Chłopów* i *Ziemi obiecanej* nie tylko był chętnie czytany i drukowanym pisarzem, ale też celebrytą – oczywiście na miarę swoich czasów i w dopuszczalnych przez nie granicach. Prasa chętnie publikowała związane z nim materiały, ponieważ otaczający go szum informacyjny napędzał jej czytelników. To zainteresowanie doniesieniami prasowymi wpływało zaś na popularność jego utworów, które choć wysokiej klasy, w innych okolicznościach mogłyby pozostać niezauważone. Nie można się też zgodzić z poglądem (podtrzymywanym m.in. przez Wikipedię), że Reymonta najchętniej drukowała prasa endecka. Neutralny politycznie „Tygodnik Ilustrowany” jest tego najlepszym dowodem.

„Tygodnik Ilustrowany” był apolityczny, aprogramowy, nieelitarny, skierowany do ogółu czytających, umiarkowanie postępowy (uwzględniał potrzeby i mentalność każdej grupy społecznej, nie budząc sprzeciwu pozostałych, unikał skrajności w poglądach, służył „poczciwej sławie” i postępowi pozbawionemu pośpiechu i agresywności), był tolerancyjny i otwarty, nie kładł nacisku na wiarę katolicką, aczkolwiek podnosił cnoty chrześcijańskie i cnotę wiary, nie był awangardowy, jak na przykład „Przegląd Tygodniowy”, nie burzył „ołtarzy przeszłości”, nie szydził, miał „serce” zamiast „busoli”, przestrzegał zasad etycznych, był czuły na „absolutne” piękno i dobro, dostrzegał rolę kobiety i znaczenie rodziny, szybko przejął „rząd dusz” nad polską opinią publiczną, był czasopismem opiniotwórczym

¹⁴⁰ Maska pośmiertna Wł. St. Reymonta. [Fotografia], tamże, 1926, R. 67, nr 2, s. 38.

¹⁴¹ Budowa pomnika na grobie śp. Władysława St. Reymonta. [Fotografia], tamże, 1926, R. 67, nr 49, s. 835.

¹⁴² W pierwszą rocznicę śmierci wielkiego pisarza dokonano [...] poświęcenia płyty pamiątkowej na grobie śp. Wł. Reymonta. [Fotografia], tamże, 1926, R. 67, nr 50, s. 874.

¹⁴³ Tablica pamiątkowa w kościele Świętego Krzyża, kryjąca puszkę z sercem Reymonta. Fotografowała A. Janczewska, tamże, 1929, R. 70, nr 49, s. 939.

i integrującym¹⁴⁴. Jego jednocząca rola widoczna jest na trzech poziomach: gdy ziemie polskie były zawłaszczane przez zaborców, integrował Polaków żyjących w trzech zaborach, w czasie I wojny światowej przygotowywał ich na nadejście niepodległości i wreszcie w wolnej Polsce umacniał i konsolidował świeżo scaloną społeczność narodową; integrował różne grupy społeczne i zawodowe: ziemian, przemysłowców, handlowców, przedstawicieli kultury i nauki, ale zwracał też uwagę na niższe warstwy społeczeństwa, ich zwyczaje i tradycję; i wreszcie – integrował polski ruch czasopiśmienniczy, drukując prospekty po raz pierwszy ukazujących się czasopism, a później wspierając je recenzjami i konstruktywnymi wskazówkami, jego redaktorzy mieli bowiem świadomość, że rozwój kultury i czytelnictwa jest warunkiem przetrwania narodu¹⁴⁵. Ponadto „Tygodnik Ilustrowany” był różnorodny i wieloaspektowy, ale szczególny nacisk kładł na narodowy charakter publikowanych materiałów. Jego adresatem był każdy, kto był Polakiem lub identyfikował się z narodowością polską, jako że wśród mieszczaństwa, które stanowiło znaczącą grupę jego czytelników, były też elementy obce. To, co było atutem „Tygodnika Ilustrowanego”, było też atutem twórczości Reymonta. Dlatego tak dobrze wpisywała się ona w ramy omawianego czasopisma. Ona także była niejednolita, wieloaspektowa i narodowa lub dotycząca problemów, przed którymi stanął naród.

Na pytanie, jakiego Reymonta drukował „Tygodnik”, nie da się odpowiedzieć inaczej, jak tylko: różnorodnego. Dzięki tej różnorodności mógł on dotrzeć do szerszej grupy czytelników i oddziaływać na ich świadomość narodową. To, że w tym apolitycznym z założenia piśmie znajdujemy tak dużo tekstów Reymonta, zdaje się wskazywać, że on również był apolityczny. Wprawdzie korespondował z Romanem Dmowskim, a pod koniec życia wstąpił do PSL „Piast”, ale to wcale nie musi wskazywać, że miał przekonania jednoznacznie endeckie czy właściwe ludowcom. To, co go mogło pociągać w programach tych ugrupowań, to była zapewne działalność patriotyczno-narodowa.

Prasa endecka nie drukowała Reymonta jakoś szczególnie dużo: najwięcej lwowskie „Słowo Polskie” (Komurasaki, *We mgłach, Tryptyk* z cyklu *Nad morzami, Cmentarzysko, Przysięga, Wołanie, Chłopi*); „Goniec Krakowski” opublikował zaledwie *Legendę wigilijną* i artykuły o podróżach Reymonta do Ameryki; „Gazeta Warszawska” tylko recenzje i artykuł Reymonta o amerykanizacji Polaków w Stanach Zjednoczonych. Podobnie organy PSL „Piast”: warszawska „Wola Ludu”

¹⁴⁴ E. Ihnatowicz, „Tygodnik Ilustrowany” a pozytywizm (1859–1886), „Kwartalnik Historii Prasy Polskiej” 1988, R. 27, z. 1, s. 30; też, „Tygodnik Ilustrowany” (1859–1886) jako czasopismo integrujące, „Kwartalnik Historii Prasy Polskiej” 1987, R. 26, z. 2, s. 5, 15, 17, 18–19.

¹⁴⁵ Taż, *Koncepcja prasy w „Tygodniku Ilustrowanym” za redakcji Ludwika Jenikego (1859–1886)*, „Rocznik Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza” 1982–1983, R. 17–18, s. 136–138, 142, 145–147.

wydrukowała wyjątki z *Chłopów* zatytułowane: *Rezurekcja*, *Boże Narodzenie na wsi*, fragment *Insurekcji* pt. *Kosynierzy*, fragment z *Za frontem* pt. *I wynieśli*; krakowski „Piast” natomiast: wyjątek pt. *Śmierć Boryny*, wyjątek *Z ziemi chełmskiej* pt. *Wykup dusz*, *Bunt*, *Za frontem* i *Przysięgę*. Czy profil tych publikacji zbiegał się z profilem wspomnianych czasopism? Częściowo zapewne tak, ale zamysł zamieszczenia tam niektórych utworów pozostaje dla nas niejasny, jak na przykład publikacja *Komurasaki* w endeckim „Słowie Polskim”. Zapewne zamieszczono ją jako interesujący i poruszający utwór polskiego pisarza, bo żadnych związków z politycznym charakterem pisma ten utwór nie ma. To samo dotyczy tekstów zamieszczanych w organach Stronnictwa Chrześcijańsko-Narodowego („Kurier Warszawski”, „Rzeczpospolita”), innych pismach konserwatywnych („Czas”, „Przegląd Polski”), a także liberalnych („Dziennik Poznański”, „Wiadomości Literackie”, „Nowa Reformacja”), lewicowych (warszawski „Robotnik”), skierowanych do Polonii (np. „Nowy Świat” czy „Poland”) czy też mniejszości żydowskiej („Nowa Gazeta”).

Jeśli chodzi o dynamikę długofalowego drukowania w „Tygodniku Ilustrowanym” materiałów związanych z Reymontem, to jej obraz zależy od tego, czy publikację utworów w odcinkach będziemy liczyć według całości, czy też liczby poszczególnych odcinków. Jeżeli według całości, to dynamika ta jest w miarę stabilna: średnio w piśmie ukazuje się od jednego do sześciu materiałów rocznie, w skład których wchodzi publikacje utworów, recenzje, teksty o pisarzu, jego podobizny, ilustracje, faksymilia i fotografie z nim powiązane. W XIX wieku wygląda to tak: 1894 – 4 publikacje; 1895 – 2 publikacje; 1896 – 1 recenzja; 1897 – 1 recenzja; 1898 – 2 recenzje; 1899 – 3 recenzje, 1 notatka, 1 podobizna. Natomiast od początku XX wieku do I wojny światowej następująco: 1900 – brak materiałów; 1901 – 1 publikacja; 1902 – 1 publikacja, 2 teksty o autorze; 1903 – 1 publikacja; 1904 – 1 recenzja, 1 tekst o autorze, 1 podobizna; 1905 – 2 publikacje; 1906 – 1 publikacja, 1 tekst o autorze, 1 podobizna; 1907 – 2 publikacje; 1908 – brak materiałów; 1909 – 1 publikacja, 4 teksty o autorze, 2 podobizny; 1910 – 1 publikacja, 2 teksty o autorze, 1 recenzja, 2 podobizny; 1911 – 1 publikacja, 1 recenzja, 3 teksty o pisarzu, 1 ilustracja; 1912 – 1 publikacja, 1 recenzja, 2 teksty o autorze, 1 ilustracja; 1913 – 1 publikacja, 1 tekst o autorze, 1 podobizna. W czasie I wojny światowej ta dynamika nieznacznie spada: 1914 – 2 publikacje, 2 recenzje; 1915 – 1 publikacja; 1916 – 1 recenzja; 1917 – 1 publikacja, 1 podobizna; 1918 – 1 publikacja, 2 recenzje. W wolnej Polsce trochę wzrasta, a szczyt osiąga w ostatnim roku życia pisarza: 1919 – 1 publikacja, 1 recenzja, 1 tekst o autorze, 1 podobizna; 1920 – 4 teksty o autorze, 1 podobizna, 5 fotosów z filmu *Chłopi*; 1921 – 1 publikacja, 1 tekst o autorze, 1 podobizna; 1922 – 2 publikacje, 1 tekst o autorze, 2 fotosy z filmu *Chłopi*, 1 ilustracja; 1923 – 1 recenzja, 2 podobizny; 1924 – 1 publikacja, 3 teksty o autorze, 1 podobizna, 1 ilustracja; 1925 – 7 tekstów o autorze, 6 podobizn, w tym 2 pośmiertne, 2 reprodukcje dyplomu Nagrody Nobla, 2 fotografie medalu Nobla, 2 reprodukcje kart tytułowych, faksymile listu Romain Rollanda, kilka fotografii z dożynek w Wierchosławicach. W pierwszym roku po

śmierci obecność Reymonta w „Tygodniku” nadal rośnie, później gwałtownie spada i do II wojny światowej utrzymuje się na stałym, dość niskim, poziomie: 1926 – 1 przedruk, 11 tekstów o autorze, 16 podobizn, w tym 2 pośmiertne, 12 fotosów związanych z autorem, 11 fotosów związanych z pogrzebem i budową pomnika, faksymile *Gęsiarki*; 1927 – 3 fotosy z filmu *Ziemia obiecana*, 1 tekst o filmie; 1928 – 1 przedruk, 1 tekst o autorze, 2 ilustracje; 1929 – 1 tekst o autorze, 1 podobizna, 5 reprodukcji kart tytułowych, 1 fotografia związana z pochówkiem; 1930 – 1 tekst o autorze; 1931 – brak materiałów; 1932 – 1 tekst o autorze; 1933 – 1 tekst o autorze, 1 podobizna, 1 reprodukcja karty tytułowej; 1934 (dziesiąta rocznica Nagrody Nobla) – brak materiałów; 1935 – 1 tekst o autorze, 1 ogłoszenie konkursu na pracę o Reymoncie; 1936 – 1 ogłoszenie o przedłużeniu konkursu; 1937 – brak materiałów; 1938 – 2 teksty o przekładach utworów pisarza; 1939 – 1 tekst o autorze.

Jeśli natomiast każdy odcinek drukowanego utworu będziemy liczyć jako oddzielną publikację, to obecność Reymonta w „Tygodniku Ilustrowanym” w niektórych latach gwałtownie wzrasta. Do takich lat należą: 1902 (49 odcinków *Chłopów*), 1903 (41 odcinków *Chłopów*), 1905 (51 odcinków *Chłopów* plus 3 odcinki *Kartek z notatnika*), 1909 (12 odcinków *Z ziemi chełmskiej*), 1910 (8 odcinków *Z ziemi chełmskiej*), 1912 (51 odcinków *Roku 1794*), 1913 (51 odcinków *Roku 1794*), 1915 (25 odcinków *Roku 1794*), 1918 (13 odcinków *Za frontem*), 1922 (16 odcinków *Księżniczki* plus 19 odcinków *Buntu*). Ale bywały też lata „chude”, kiedy nie ukazywało się nic, jak na przykład w roku 1900, 1908, 1931, 1934, 1937.

Reymont w „Tygodniku Ilustrowanym” to materiał niezwykle bogaty, złożony i różnorodny. Czy powinien być przedmiotem badań tylko historyków literatury i prasoznawców? Wydaje się, że również powinni się nim zainteresować edytorzy tekstów, literaturoznawcy, historycy dziejów, badacze mediów, bibliolodzy i badacze ikonografii. Najprostsze zadanie będą mieli edytorzy utworów Reymonta, porównujący wersje rękopiśmienne z drukowanymi. Wszyscy pozostali muszą się dobrze zastanowić, jak ogarnąć ten wieloraki i złożony materiał i z jakiego punktu rozpocząć badania. Wystartowanie od porządku rzeczowego, jaki zaprezentowano w tej pracy, jest pewnym wyjściem z tej sytuacji. Praca niniejsza daje bowiem asumpt dla co najmniej kilkunastu artykułów i rozpraw na temat Reymonta. Szczególnie interesująca może się okazać praca o recenzjach twórczości pisarza zamieszczonych w „Tygodniku Ilustrowanym”, z których niektóre są perełkami polskiej krytyki literackiej.

Bibliografia

Akademia żałobna ku czci śp. Władysława Stanisława Reymonta i śp. Stefana Żeromskiego, „Tygodnik Ilustrowany” 1926, R. 67, nr 1, s. 17.

- Autograf „Gęsiarki”*. [Facsimile], „Tygodnik Ilustrowany” 1926, R. 67, nr 2, s. 30.
- Autor „Chłopów” pod sądem. Obrońca oskarżonego mecenas Leon Papieski zabiera głos. Na ławie oskarżonych pierwszy z prawej – Reymont*, „Tygodnik Ilustrowany” 1910, R. 51, nr 47, s. 952.
- Bankiet wydany dn. 15 maja przez Tow. France – Pologne i Société des Gens de Lettres w Paryżu na cześć Władysława St. Reymonta*. [Fotografia grupowa], „Tygodnik Ilustrowany” 1925, R. 66, nr 23, s. 451.
- Bibliografia Bara*, <http://bar.ibl.waw.pl/bar-opis.htm>
- Biblioteka śp. Wł. St. Reymonta w mieszkaniu warszawskim*. [Fotografia], „Tygodnik Ilustrowany” 1926, R. 67, nr 2, s. 26.
- Biblioteka w dworze kołaczkowskim*. [Fotografia], „Tygodnik Ilustrowany” 1926, R. 67, nr 2, s. 34.
- Bogusławski Władysław, *Na scenie i estradzie*, „Tygodnik Ilustrowany” 1899, R. 40, nr 51, s. 1009–1010.
- Budowa pomnika na grobie śp. Władysława St. Reymonta*. [Fotografia], „Tygodnik Ilustrowany” 1926, R. 67, nr 49, s. 835.
- Bułański Adam, *Serce nieśmiertelne*, „Tygodnik Ilustrowany” 1929, R. 70, nr 49, s. 939.
- „Chłopi” Reymonta w kinematografie*, „Tygodnik Ilustrowany” 1920, R. 61, nr 49, s. 913.
- Choynowski Piotr, *Dusza Reymonta*, „Tygodnik Ilustrowany” 1926, R. 67, nr 2, s. 38.
- Czachowska Jadwiga, *Rozwój bibliografii literackiej w Polsce*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich. Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, Wrocław 1979, s. 152–164.
- [Cztery fotografie dworu w Kołaczku], „Tygodnik Ilustrowany” 1926, R. 67, nr 2, s. 32–33.
- Dębicki Zdzisław, *Triumf „Chłopów”*, „Tygodnik Ilustrowany” 1924, R. 65, nr 47, s. 762.
- Dożynkowe wiano Władysława St. Reymonta*. [Fotografia], „Tygodnik Ilustrowany” 1925, R. 66, nr 35, s. 691 [okładka].
- [Dwie fotografie:] *Mieczysław Frenkiel jako Boryna; Dominikowa z Jagną i Szymkiem (Meryta i Adwentowiczowa)*, „Tygodnik Ilustrowany” 1922, R. 63, nr 17, s. 272.
- Dworek R. Hughesa w Bedford Hills, gdzie gościł Wł. St. Reymont w czasie swego pobytu w Ameryce*. [Fotografia], „Tygodnik Ilustrowany” 1926, R. 67, nr 2, s. 35.
- Dyplom nagrody Nobla – Okładka dyplomu nagrody Nobla*. [Dwie fotografie], „Tygodnik Ilustrowany” 1925, R. 66, nr 23, s. 449.
- Dyplomy orderu Polonia Restituta wręczone naszym wielkim pisarzom Władysławowi St. Reymontowi i Stefanowi Żeromskiemu*. [Reprodukcja], „Tygodnik Ilustrowany” 1922, R. 63, nr 23, s. 370.
- [Dziewięć fotografii z pogrzebu Wł. St. Reymonta], „Tygodnik Ilustrowany” 1926, R. 67, nr 2, s. 36–38.
- Facsimile kart tytułowych angielskiego wydania „Chłopów”*, „Tygodnik Ilustrowany” 1925, R. 66, nr 23, s. 450.

- Facsimile listu Romain Rollanda do Wł. St. Reymonta*, „Tygodnik Ilustrowany” 1925, R. 66, nr 23, s. 450.
- Frenkiel Mieczysław, „Chłopi” Reymonta na ekranie. Parę momentów zaobserwowanych podczas zdjęć, „Tygodnik Ilustrowany” 1922, R. 63, nr 17, s. 272–273.
- Gabinet śp. Wł. St. Reymonta w mieszkaniu warszawskim*. [Fotografia], „Tygodnik Ilustrowany” 1926, R. 67, nr 2, s. 25.
- Gabryś-Sławińska Monika, *Konflikty zbrojne na łamach „Tygodnika Ilustrowanego” w latach 1904–1918*, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2015.
- Gajkowska Cecylia, *Tygodnik Ilustrowany*, w: Józef Bachórz, Alina Kowalczykowska, *Słownik literatury polskiej XIX wieku*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 2002, s. 963–964.
- [Galle Henryk] H.G., „Marzyciel” Reymonta, „Tygodnik Ilustrowany” 1910, nr 29, s. 596 [rubryka Mieszaniny literackie].
- Gamma [pseudonim nierozszyfrowany], *Z pod pióra. Władysław Reymont*, „Tygodnik Ilustrowany” 1909, R. 50, nr 2, s. 36.
- Głosy szwedzkie o Reymonie. *Studium Fr. Bööke’go o „Chłopach”*, przeł. J. Szebekówna, „Tygodnik Ilustrowany” 1920, nr 19, s. 246.
- Goetel Ferdynand, *Uroczystości Reymontowskie w Wierchosławicach*, „Tygodnik Ilustrowany” 1925, R. 66, nr 35, s. 694–696.
- Grzymała-Siedlecki Adam, *Beatyfikacja Unii*, „Tygodnik Ilustrowany” 1923, R. 64, nr 21, s. 333–334.
- Grzymała-Siedlecki Adam, *Kąpiel w witriolu*, „Tygodnik Ilustrowany” 1914, nr 1, s. 4–5.
- Grzymała-Siedlecki Adam, *Listy literackie. Francuski nad „Chłopami” hymn*, „Tygodnik Ilustrowany” 1914, nr 21, s. 402.
- Grzymała-Siedlecki Adam, *Listy literackie. (Reymont: Za frontem)*, „Tygodnik Ilustrowany” 1919, R. 60, nr 34, s. 552–553.
- Grzymała-Siedlecki Adam, *Przed zbiorowym wydaniem dzieł Reymonta*, „Tygodnik Ilustrowany” 1920, R. 61, nr 23, s. 448–449; nr 24, s. 466–468; nr 25, 487–488; nr 26, s. 505; nr 27, s. 527–528.
- Grzymała-Siedlecki Adam, *Śp. Władysław Stanisław Reymont*, „Tygodnik Ilustrowany” 1925, nr 50, s. 992.
- Gwiżdż Feliks, *Nie przypowieść to...*, „Tygodnik Ilustrowany” 1926, R. 67, nr 2, s. 29.
- Husarski Wacław, „Chłopi” Reymonta w wydaniu ozdobnym, „Tygodnik Ilustrowany” 1928, R. 69, nr 51, s. 939.
- Ihnatowicz Ewa, *Koncepcja prasy w „Tygodniku Ilustrowanym” za redakcji Ludwika Jenikego (1859–1886)*, „Rocznik Towarzystwa Literackiego im. A. Mickiewicza” 1982–1983, R. 17–18, s. 135–151.
- Ihnatowicz Ewa, *Teoria i praktyka krytyki literackiej w „Tygodniku Ilustrowanym” za redakcji Jenikego*, „Kwartalnik Historii Prasy Polskiej” 1987, R. 26, z. 3, s. 5–25.

- Ihnatowicz Ewa, „Tygodnik Ilustrowany” a pozytywizm (1859–1886), „Kwartalnik Historii Prasy Polskiej” 1988, R. 27, z. 1, s. 23–38.
- Ihnatowicz Ewa, „Tygodnik Ilustrowany” 1859–1886 jako czasopismo integrujące, „Kwartalnik Historii Prasy Polskiej” 1987, R. 26, z. 2, s. 5–31.
- [*Ilustracje do drukowanych fragmentów „Pielgrzymki do Jasnej Góry”*], „Tygodnik Ilustrowany” 1928, R. 69, nr 49, s. 907–908.
- j. [kryptonim nierozszyfrowany], „Chłopi” na scenie, „Tygodnik Ilustrowany” 1906, R. 47, nr 27, s. 530.
- Jabłonowski Władysław, *Falszywe kryteria zasługi*, „Tygodnik Ilustrowany” 1922, R. 63, nr 31, s. 487.
- Jabłonowski Władysław, *Powieść o roku 1794*, „Tygodnik Ilustrowany” 1916, nr 47, s. 558–559; nr 49, s. 582–583.
- [Jankowski Czesław] Cz. J., *Nowe książki*, „Tygodnik Ilustrowany” 1897, R. 38, nr 42, s. 836.
- [Jankowski Czesław] Cz. J., *Nowe książki*, „Tygodnik Ilustrowany” 1898, R. 39, nr 17, s. 340.
- Jankowski Józef, *Wampir*, „Tygodnik Ilustrowany” 1911, R. 52, nr 26, s. 505.
- ju-wo [kryptonim nierozszyfrowany], „Ziemia obiecana” Reymonta na filmie, „Tygodnik Ilustrowany” 1927, R. 68, nr 46, s. 936.
- Karty tytułowe lub okładki „Chłopów” w przekładach: hiszpańskim, holenderskim, japońskim, włoskim i hebrajskim, „Tygodnik Ilustrowany” 1929, R. 70, nr 49, s. 939.
- Key Ellen, *Głosy szwedzkie o twórczości Reymonta*, przeł. J. Szebekówna, „Tygodnik Ilustrowany” 1920, R. 61, nr 13, s. 246.
- Kronika literacka. List Romain Rollanda do Władysława Stanisława Reymonta*, „Tygodnik Ilustrowany” 1925, R. 66, nr 23, s. 463.
- Krytyka francuska o Reymoncie*, „Tygodnik Ilustrowany” 1911, nr 22, s. 434.
- Książka po francusku o Reymoncie*, „Tygodnik Ilustrowany” 1925, R. 66, nr 8, s. 160.
- Książki i wydawnictwa periodyczne*, „Tygodnik Ilustrowany” 1904, R. 45, nr 45, s. 870.
- Kurier literacki*, „Tygodnik Ilustrowany” 1910, R. 51, nr 18, s. 364 [rubryka Mieszalniny literackie].
- Lewa strona medalu złotego z nazwiskiem Wł. Reymonta. – Prawa strona medalu złotego z podobizną Alfreda Nobla*. [Dwie fotografie], „Tygodnik Ilustrowany” 1925, R. 66, nr 23, s. 449.
- Makuszyński Kornel, *W Kołaczku Pana Reymontowym*, „Tygodnik Ilustrowany” 1926, R. 67, nr 2, s. 32–33.
- Maska pośmiertna Wł. St. Reymonta*. [Fotografia], „Tygodnik Ilustrowany” 1926, R. 67, nr 2, s. 38.
- Matuszewski Ignacy, „Chłopi” Reymonta, „Tygodnik Ilustrowany” 1904, R. 45, nr 49, s. 934; nr 50, s. 954–955.
- Matuszewski Ignacy, *Ewolucja talentu*, „Tygodnik Ilustrowany” 1902, nr 51, s. 1002–1004.

- Matuszewski Ignacy, *Przemysł w powieści*, „Tygodnik Ilustrowany” 1899, R. 40, nr 48, s. 943–944; nr 49, s. 958–959.
- [Matuszewski Ignacy?] y., *Belletryści polscy w literaturze europejskiej. Autor „Chłopów”*, „Tygodnik Ilustrowany” 1902, R. 43, nr 11, s. 207.
- Mieszaniny literackie*, „Tygodnik Ilustrowany” 1918, R. 59, nr 6, s. 62.
- Mieszaniny literackie. Reymont po hiszpańsku*, „Tygodnik Ilustrowany” 1921, R. 62, nr 20, s. 312.
- Mieszaniny literacko-artystyczne. „Chłopi” Reymonta po niemiecku*, „Tygodnik Ilustrowany” 1912, R. 53, nr 29, s. 612.
- Mieszaniny literacko-artystyczne*, „Tygodnik Ilustrowany” 1912, nr 3, s. 60.
- Na niwie beletrystycznej*, „Tygodnik Ilustrowany” 1918, R. 59, nr 15, s. 170.
- Nasi pisarze na wywczasach letnich. Wł. St. Reymont z żoną w St. Palais-sur-mer nad Atlantykiem*. [Art.] J. Holewiński. [Reprodukcja], „Tygodnik Ilustrowany” 1910, R. 51, nr 40, s. 801 [okładka].
- Okładka do I, II tomu „Chłopów” Wł. St. Reymonta. – Okładka III, IV tomu*. [Reprodukcje], „Tygodnik Ilustrowany” 1911, R. 52, nr 3, s. 51.
- Okładka japońskiego wydania „Chłopów” Reymonta*. [Fotografia], „Tygodnik Ilustrowany” 1925, R. 66, nr 39, s. 786.
- Okładka nowego niemieckiego wydania „Chłopów”*. [Reprodukcja], „Tygodnik Ilustrowany” 1925, R. 66, nr 23, s. 450.
- [Ordyński Władysław] Wł. Or., *Nowe książki*, „Tygodnik Ilustrowany” 1896, R. 37, nr 39, s. 775–776.
- Orszak weselny Boryny. (Ilustracja do „Chłopów” Wł. St. Reymonta)*. [Art.] A. Kędzierski. [Reprodukcja kolorowa], „Tygodnik Ilustrowany” 1928, R. 69, nr 49 [wkładka między stronami 902–903].
- O życiu i twórczości Wł. St. Reymonta. (Ogłoszenie konkursu)*, „Tygodnik Ilustrowany” 1935, R. 76, nr 17, s. 340.
- O życiu i twórczości Wł. St. Reymonta. (Przedłużenie konkursu)*, „Tygodnik Ilustrowany” 1936, R. 77, nr 45, s. 864.
- [*Pięć fotosów z filmu realizowanego na podstawie „Chłopów”*], „Tygodnik Ilustrowany” 1920, R. 61, nr 49, s. 913.
- Polska za granicą*, „Tygodnik Ilustrowany” 1938, R. 79, nr 11, s. 221.
- Portret Wł. St. Reymonta*. [Art.] J. Malczewski, „Tygodnik Ilustrowany” 1925, R. 66, nr 3, s. 52.
- Portret Wł. St. Reymonta*. [Podobizna], „Tygodnik Ilustrowany” 1909, R. 50, nr 24, s. 476.
- Portret Władysława St. Reymonta*. [Art.] M. Muter, „Tygodnik Ilustrowany” 1923, R. 64, nr 15, s. 232.
- Prasa europejska o Reymonie*, „Tygodnik Ilustrowany” 1925, R. 66, nr 1, s. 13; nr 2, s. 34. [Reprodukcja strony tytułowej „Chłopów” Reymonta]. [Art.] Z. Kamiński, „Tygodnik Ilustrowany” 1933, R. 74, nr 49, s. 961.

- Reymont o Polsce*, „Tygodnik Ilustrowany” 1919, R. 60, nr 14, s. 222.
- Reymont u obcych*, „Tygodnik Ilustrowany” 1913, R. 54, nr 39, s. 766.
- Reymont Władysław Stanisław, *Bunt*, „Tygodnik Ilustrowany” 1922, nr 27–32, 34–45, 47–48, 52.
- Reymont Władysław Stanisław, *Chłopi. Powieść*, „Tygodnik Ilustrowany” 1902, R. 43, nr 3–52; 1903, R. 44, nr 2–43; 1905, R. 46, nr 1–52; 1906, R. 47, nr 2, 5.
- Reymont Władysław Stanisław, *Gęsiarka*, „Tygodnik Ilustrowany” 1926, nr 2, s. 30–31.
- Reymont Władysław Stanisław, *Kartki z notatnika*, „Tygodnik Ilustrowany” 1905, R. 46, nr 45, s. 818–820; nr 46/47, s. 848–851; nr 48/49, s. 869–870.
- Reymont Władysław Stanisław, *Księżniczka. Nowela*, „Tygodnik Ilustrowany” 1922, nr 1–16.
- Reymont Władysław Stanisław, *Na Niemca! Opowiadanie*, „Tygodnik Ilustrowany” 1914, nr 52, s. 819–820.
- Reymont Władysław Stanisław, *Pęknięty dzwon*, „Tygodnik Ilustrowany” 1914, nr 41, s. 698.
- Reymont Władysław Stanisław, *Pielgrzymka do Jasnej Góry. Fragmenty*, „Tygodnik Ilustrowany” 1928, nr 49, s. 907–910.
- Reymont Władysław Stanisław, *Pielgrzymka do Jasnej Góry. Wrażenia i obrazy*, „Tygodnik Ilustrowany” 1894, R. 35, nr 24–36.
- Reymont Władysław Stanisław, *Pogrzeb Wyspiańskiego*, „Tygodnik Ilustrowany” 1907, nr 49, s. 1003–1006.
- Reymont Władysław Stanisław, *Polski wydział narodowy w Ameryce*, „Tygodnik Ilustrowany” 1921, nr 10, s. 157.
- Reymont Władysław Stanisław, *Przed świtem. Nowela*, „Tygodnik Ilustrowany” 1901, R. 42, nr 40, s. 783–784; nr 41, s. 805–808.
- Reymont Władysław Stanisław, *Rok 1794. Powieść historyczna*, „Tygodnik Ilustrowany” 1911, R. 52, nr 48–51; 1912, R. 53, nr 1–52; 1913, R. 54, nr 1–52; 1915, R. 56, nr 27–52.
- Reymont Władysław Stanisław, *Sąd. Nowela*, „Tygodnik Ilustrowany” 1907, R. 48, nr 9, s. 175–177; nr 11, s. 226–227; nr 12, s. 244–246.
- Reymont Władysław Stanisław, *Skazaniec nr 437. Nowela*, „Tygodnik Ilustrowany” 1919, nr 1–8.
- Reymont Władysław Stanisław, *Spotkanie. Szkice i obrazki*, „Tygodnik Ilustrowany” 1895, R. 36, nr 43, s. 273–275; nr 44, s. 301–303; nr 45, s. 317–318; nr 46, s. 341–343; nr 47, s. 365–366.
- Reymont Władysław Stanisław, *Szczęśliwi. Obrazek*, „Tygodnik Ilustrowany” 1894, R. 35, nr 51, s. 399–402.
- Reymont Władysław Stanisław, *W Loretto. Korespondencja własna „Tygodnika Ilustrowanego”*, „Tygodnik Ilustrowany” 1895, R. 36, nr 20, s. 316–317.
- Reymont Władysław Stanisław, *W palarni opium*, „Tygodnik Ilustrowany” 1894, R. 35, nr 41, s. 231, 234.

- Reymont Władysław Stanisław, *Wojenka, wojenka, cóżes ty za pani! Fragment*, „Tygodnik Ilustrowany” 1924, R. 65, nr 51, s. 848–849.
- Reymont Władysław Stanisław, *Wymarsz kosynierów*, „Tygodnik Ilustrowany” 1917, nr 19, s. 232.
- Reymont Władysław Stanisław, *Z ziemi chełmskiej. Wrażenia i notatki*, „Tygodnik Ilustrowany” 1909, R. 50, nr 28, s. 560–561; nr 30, s. 597–598; nr 31, s. 621; nr 32, s. 637–638; nr 36, s. 753–754; nr 37, s. 770–771; nr 41, s. 837–838; nr 42, 43, 47–49; 1910, R. 51, nr 1, 7–13, 26.
- Reymont Władysław Stanisław, *Za frontem. Nowela*, „Tygodnik Ilustrowany” 1918, nr 1–7.
- Reymont Władysław Stanisław, *Zawierucha*, „Tygodnik Ilustrowany” 1894, R. 35, nr 6, s. 83; nr 7, s. 106–107.
- Richter Bogdan, *Reymont w Japonii*, „Tygodnik Ilustrowany” 1926, R. 67, nr 49, s. 851.
- Rysunek okładki do „Chłopów” Władysława St. Reymonta w wydaniu niemieckim. [Reprodukcja], „Tygodnik Ilustrowany” 1912, R. 53, nr 29, s. 612 [rubryka Mieszczaniny literacko-artystyczne].
- S.O. [kryptonim nierozszyfrowany], *Janos Tomscanyi – tłumacz „Chłopów”*, „Tygodnik Ilustrowany” 1930, R. 71, nr 23, s. 451.
- [Szaltenis Jerzy?] Jerzy Sz., *Literatura polska po litewsku*, „Tygodnik Ilustrowany” 1938, R. 79, nr 28, s. 528.
- Szelągowski Adam, *Artyzm historyczny Reymonta*, „Tygodnik Ilustrowany” 1926, R. 67, nr 2, s. 26–28.
- Szelągowski Adam, *Poeta – historyk gromady. (W pierwszą rocznicę śmierci)*, „Tygodnik Ilustrowany” 1926, R. 67, nr 49, s. 842–844.
- Światowa sława Reymonta, „Tygodnik Ilustrowany” 1925, R. 66, nr 23, s. 449–451.
- Świętochowski Aleksander, *Nad uczczonym grobem*, „Tygodnik Ilustrowany” 1926, R. 67, nr 2, s. 24–25.
- Tablica pamiątkowa w kościele Świętego Krzyża, kryjąca puszkę z sercem Reymonta. Fotografowała Ada Janczewska, „Tygodnik Ilustrowany” 1929, R. 70, nr 49, s. 939.
- [Trzy fotografie:] *Pan Junosza-Stępowski jako Karol Borowiecki w filmie „Ziemia obiecana”...*; *Pani J. Smosarska jako Anka...*; *Pan Ludwik Solński jako Herman Bucholz...*, „Tygodnik Ilustrowany” 1927, R. 68, nr 46, s. 936.
- Uniwersalizm „Chłopów” Reymonta, „Tygodnik Ilustrowany” 1932, R. 73, nr 8, s. 121.
- Uroczystości Reymontowskie w Wierzchosławicach. [Fotoreportaż]. Fotografował Jan Ryś, „Tygodnik Ilustrowany” 1925, R. 66, nr 35, s. 694–696.
- W pierwszą rocznicę śmierci wielkiego pisarza dokonano [...] poświęcenia płyty pamiątkowej na grobie śp. Wł. Reymonta. [Fotografia], „Tygodnik Ilustrowany” 1926, R. 67, nr 50, s. 874.

- Weysenhoff Józef, *Epopeja chłopska*, „Tygodnik Ilustrowany” 1909, R. 50, nr 19, s. 373–374; nr 20, s. 395–396.
- Weysenhoff Józef, *Rozmowy literackie*. [Z tego cyklu:] *Gamratka w literaturze polskiej*, „Tygodnik Ilustrowany” 1909, R. 50, nr 41, s. 832–833.
- Wł. St. Reymont i Józef Weysenhoff w Paryżu. (1909 r.). [Fotografia], „Tygodnik Ilustrowany” 1926, R. 67, nr 2, s. 28.
- Wł. St. Reymont i Zdzisław Dębicki w lokalu redakcji „Tygodnika Ilustrowanego”. [Fotografia], „Tygodnik Ilustrowany” 1926, R. 67, nr 2, s. 29.
- Wł. St. Reymont na ganku w Kołaczku. [Fotografia], „Tygodnik Ilustrowany” 1926, R. 67, nr 2, s. 33.
- Wł. St. Reymont na przechadzce w Łazienkach. [Fotografia], „Tygodnik Ilustrowany” 1926, R. 67, nr 2, s. 29.
- Wł. St. Reymont na wiecu wychodźstwa polskiego w Filadelfii przyjmowany wszędzie z gorącym entuzjazmem. [Fotografia], „Tygodnik Ilustrowany” 1926, R. 67, nr 2, s. 35.
- Wł. St. Reymont otrzymał za „Chłopów” tegoroczną nagrodę Nobla w dziedzinie literatury. [Podobizna], „Tygodnik Ilustrowany” 1924, R. 65, nr 47, s. 761.
- Wł. St. Reymont. [Podobizna]. [Art.] L. Wyczółkowski, „Tygodnik Ilustrowany” 1926, R. 67, nr 2, s. 27.
- Wł. St. Reymont. [Podobizna]. Fotografował A. Gürtler, „Tygodnik Ilustrowany” 1921, R. 62, nr 13, s. 206.
- Wł. St. Reymont. [Podobizna], „Tygodnik Ilustrowany” 1922, R. 63, nr 1, s. 7.
- Wł. St. Reymont. [Podobizna], „Tygodnik Ilustrowany” 1923, R. 64, nr 21, s. 334.
- Wł. St. Reymont. [Podobizna], „Tygodnik Ilustrowany” 1926, R. 67, nr 49, s. 843.
- Wł. St. Reymont. [Podobizna], „Tygodnik Ilustrowany” 1928, R. 69, nr 44, s. 811.
- Wł. St. Reymont. (Rzeźba prof. K. Laszczki). [Fotografia], „Tygodnik Ilustrowany” 1926, R. 67, nr 2, s. 26.
- Wł. St. Reymont w Nicei w roku 1924. [Podobizna], „Tygodnik Ilustrowany” 1926, R. 67, nr 2, s. 28.
- Wł. St. Reymont w Paryżu; po lewej znany wydawca francuski H. Martinie. [Fotografia], „Tygodnik Ilustrowany” 1926, R. 67, nr 2, s. 34.
- Wł. St. Reymont we Francji, „Tygodnik Ilustrowany” 1912, R. 53, nr 46, s. 964.
- Wł. St. Reymont z małżonką na dworcu głównym w Warszawie po przyjeździe z Paryża. [Fotografia], „Tygodnik Ilustrowany” 1925, R. 66, nr 23, s. 450.
- Wł. St. Reymont. (Z wystawy w Domu Sztuki). [Art.] J. Malczewski, „Tygodnik Ilustrowany” 1926, R. 67, nr 2, s. 27.
- Wł. St. Reymont. (Zdjęcie z czasów pobytu w Ameryce). [Fotografia], „Tygodnik Ilustrowany” 1926, R. 67, nr 2, s. 29.
- Wł. St. Reymont. (Zdjęcie z czasów pobytu w Paryżu). [Fotografia], „Tygodnik Ilustrowany” 1926, R. 67, nr 2, s. 29.
- Władysław Reymont. Fotografował Ł. Dobrzański, „Tygodnik Ilustrowany” 1906, R. 47, nr 27, s. 530.

- Władysław Stanisław Reymont, *honorowy członek Kasy Literackiej*. [Podobizna], „Tygodnik Ilustrowany” 1919, R. 60, nr 22, s. 351.
- Władysław Reymont. [Podobizna], „Tygodnik Ilustrowany” 1899, R. 40, nr 18, s. 346.
- Władysław Reymont. [Podobizna], „Tygodnik Ilustrowany” 1904, R. 45, nr 50, s. 955.
- Władysław Reymont. [Podobizna], „Tygodnik Ilustrowany” 1933, R. 74, nr 44, s. 866.
- Władysław St. Reymont. [Podobizna], „Tygodnik Ilustrowany” 1909, R. 50, nr 20, s. 396.
- Władysław St. Reymont, *podobizna fotograficzna*, „Tygodnik Ilustrowany” 1929, R. 70, nr 48, s. III.
- Władysław Stanisław Reymont. [Podobizna], „Tygodnik Ilustrowany” 1913, R. 54, nr 39, s. 766.
- Władysław Stanisław Reymont. [Podobizna], „Tygodnik Ilustrowany” 1917, R. 58, nr 23, s. 283.
- Władysław Stanisław Reymont. [Podobizna], „Tygodnik Ilustrowany” 1920, R. 61, nr 24, s. 466.
- Zawistowski Władysław, Wł. St. Reymont – *pisarz i człowiek*, „Tygodnik Ilustrowany” 1925, R. 66, nr 50, s. 993–994.
- Zdziarski Stanisław, *Bibliografia. I. Przekłady z polskiego*, „Tygodnik Ilustrowany” 1899, R. 40, nr 31, s. 616.
- Ziemia chełmska po rosyjsku*, „Tygodnik Ilustrowany” 1910, R. 51, nr 27, s. 549.
- Zintegrowana Baza Bibliograficzna IBL PAN, <http://bar.ibl.waw.pl/oproj.htm>
- Zwłoki śp. Władysława St. Reymonta *w pokoju, w którym wielki pisarz chorował i umarł*. [Fotografia], „Tygodnik Ilustrowany” 1925, R. 66, nr 50, s. 993.

Dorota Gacka, filolog klasyczny i mediewista, autorka przekładów z języka łacińskiego, w tym m.in. *Eklogi Teodula*, a także artykułów z zakresu literatury średniowiecznej, a w szczególności hagiografii. Zatrudniona jest w Pracowni Literatury Średniowiecza Instytutu Badań Literackich PAN. Z twórczością Reymonta zetknęła się jako uczestniczka projektu *Zintegrowana baza bibliograficzna e-ZBB*, realizowanego w IBL PAN.